

Redaktionell kommentar

Kausala samhällsanalyser i samhällskunskap, rättsidor och avigsidor i slöjd, och pedagogisk dokumentation i svenska och finländska styrdokument utgör innehållsliga aspekter i höstnumrets tre artiklar.

Den första artikeln *Varför fortsätter flykten över Medelhavet? – innebörden av att göra en kausalanalys av en samhällsfråga* är skriven av **Ann-Sofie Jägerskog** tillsammans med tolv medförfattare, alla kopplade till samverkansplattformen Stockholm Teaching & Learning Studies. I denna artikel adresseras både ett nutida komplext samhällsfenomen som rör flyktingsituationen och elevers svårigheter att göra så kallade kausala analyser. Studien som ligger till grund för artikeln har genomförts i grundskolans alla stadier och datamaterialet utgörs av skriftliga svar som eleverna gett före och efter en medvetet designad lektion. Svaren har sedan analyserats fenomenografiskt för att på detta sätt både få en bild av elevernas erfarenheter och vad elever behöver urskilja för att utveckla sina analyser. Resultatet ger lärare en fördjupad förståelse av hur elever resonerar och hur undervisningen kan utvecklas.

Emma Gyllerfelt ger i artikeln *"Då kallar man den rättsida"* – ämnesspecifika begrepp med nyanlända elever i slöjdundervisning beskrivningar på hur lärare och nyanlända elever i samspel med varandra och med hjälp av medierande multimodala resurser kontextualiserar och skapar innebörd i svenska ämnesspecifika begrepp. Att få tillgång till begrepp som rättsida och avigsida kan i sig vara utmanande i sig. Att förstå att rättsidan är det som på exempelvis en kudde ska vara den sida som ska vara utåt men för att få det resultatet ska sömmarna sys på avigsidan gör kanske inte begreppsförståelsen enklare. Med multimodala resurser kan slöjdundervisningen på detta sätt bidra till nyanländas språkutveckling.

Dokumentation är ett fenomen som har etablerats som ett redskap och metod i förskolan i både Finland och Sverige. Artikeln *Dokumentation i förskolan - en innehållsanalys av förskolans styrdokument i Finland och Sverige* är skriven av **Johanna Still** med kollegor både från Åbo Akademi och från Högskolan i Gävle. Med två skilda kulturella traditioner gällande förskolans verksamhet tar författarna sig an en läro-

plansanalys där de visar på skillnader i vad som avses med dokumentation och vilken funktion den kan eller är tänkt att ha och hur utförligt arbetet med dokumentation är framskrivet i de två ländernas styrdokument. Artikeln visar också på hur dokumentation har framskrivits på olika sätt från det att det på 1980-talet introducerades i Sverige.

Dessa tre artiklar bidrar på olika sätt med kunskaper som lärare kan använda för att utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten. De två första artiklarna kunskapsbidrag kan givetvis användas för likartade undervisningssituationer. Men kunskapsbidragen från dessa artiklar har även bäring utöver de specifika kontexterna och de specifika innehållsliga områdena som de har behandlat. Det som konstateras om elevers förmåga att för kausala analyser i relation till flyktingfrågor kan appliceras inom fler undervisningsområden. Eleverna behöver givetvis utveckla analysförmågan i relation även till andra samhällsfrågor och erfarenheterna som presenteras i denna artikel kan vara av stort värde. På motsvarande sätt kan kunskapsbidraget som framträder i slöjdartikeln användas både i relation till introduktionen av andra ämnesspecifika slöjdbegrepp för nyanlända elever och i ett vidare perspektiv vara betydelsefulla för elevers begreppsutveckling oavsett om de rent språkligt bemästrar svenska eller inte.

Den tredje artikeln adresserar inte direkt en konkret undervisningspraktik på samma sätt som de två första artiklarna gör. Men likväl möjliggör artikeln om hur fenomenet dokumentation används i de finländska och svenska styrdokumenterna en reflektion över hur den pedagogiska verksamheterna kan utvecklas. Att analysen även granskar hur skrivningarna om dokumentation har förändrats över tid möjliggör även en mera nyanserad bild av fenomenet i sig samtidigt som en bild av vilka samhälleliga ideal som präglar de två ländernas styrdokument. Denna typ av kunskaper som exemplifieras i detta nummer av ForskUL bidrar därmed till det långsiktiga bygget att lärares professionella kunskapsbas.

*Inger Eriksson
redaktör*

